

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας
Διεύθυνση Μέσης Γενικής Εκπαίδευσης
Μάθημα Αρχαίων Ελληνικών
Ημερίδα: «Διδάσκοντας Αρχαία Ελληνικά... Κατανόηση κειμένου»

ΒΑΣΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ ΙΑ΄
ΜΙΑ ΝΕΑ
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Λύκειο Αρχαγγέλου «Απόστολος Μάρκος»
24 Ιανουαρίου 2026

Αφροδίτη Σπανού-Σαλονικίδου και Αλεξία
Τάνου, Φιλολόγοι

ΒΑΣΙΚΕΣ
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ
ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

- I. Παραδοχές, προβλήματα και προβληματισμοί
- II. Στόχοι της διδασκαλίας των Αρχαίων Ελληνικών
- III. Γενικοί δείκτες επιτυχίας – Μαθησιακά αποτελέσματα
- IV. Βασικές αρχές διδασκαλίας του μαθήματος
- V. Επί μέρους παρατηρήσεις και προσεγγίσεις

Ι. ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΠΑΡΑΔΟΧΕΣ

Οι μαθητές/τριές μας:

1. ΔΕΝ κατανοούν την Αρχαία Ελληνική.
2. ΔΕΝ γνωρίζουν θεμελιώδη στοιχεία για το Αρχαίο Ελληνικό Πνεύμα.
3. Θεωρούν τα Αρχαία Ελληνικά ‘αναγκαίο κακό’ για την πρόσβασή τους σε κλάδους των Ανθρωπιστικών Σπουδών.
4. Θεωρούν αγγαρεία τη μελέτη των Αρχαίων Ελληνικών.
5. ΔΕΝ απολαμβάνουν το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών.
6. Μαθαίνουν να αποστηθίζουν.
7. Αισθάνονται ότι δεν αποκομίζουν οτιδήποτε από τη μελέτη των Αρχαίων Ελληνικών.

Γενική παρατήρηση: Η γενικότερη απαξίωση των Ανθρωπιστικών Επιστημών

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

1. Πώς θα προσεγγίσουμε ως εκπαιδευτικοί το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών με τα δεδομένα αυτά;
2. Πώς θα καταστήσουμε τα Αρχαία Ελληνικά ένα μάθημα χρήσιμο και αγαπητό στους/στις μαθητές/μαθήτριές μας;

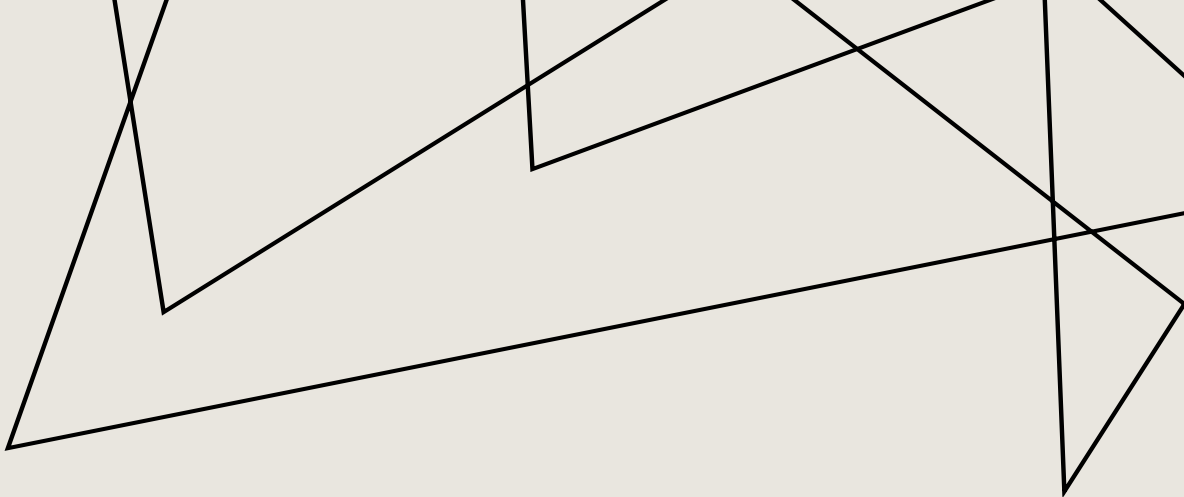
3. Και σε ένα γενικότερο πλαίσιο:

Πώς θα συμβάλουμε, στον βαθμό που μπορούμε, στην αναβάθμιση των Ανθρωπιστικών Επιστημών γενικά; Πώς θα αντισταθμίσουμε το κλίμα απαξίωσης που επικρατεί στην εποχή μας;

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

1. Πώς θα ‘καλύψουμε’ την ύλη υπό τις περιστάσεις αυτές;
2. Τι ακριβώς θα ‘διδάξουμε’ και πώς θα το ‘διδάξουμε’;
3. Πώς θα αντιμετωπίσουμε την αδιαφορία των μαθητών/μαθητριών μας;
4. Πώς θα προσελκύσουμε ικανούς αριθμούς μαθητών/μαθητριών ώστε το μάθημα των Αρχαίων Ελληνικών να μη ‘χαθεί’;

II.
ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΩΝ
ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΤΙ ‘ΔΙΔΑΣΚΩ’ ΚΑΙ ΠΩΣ;

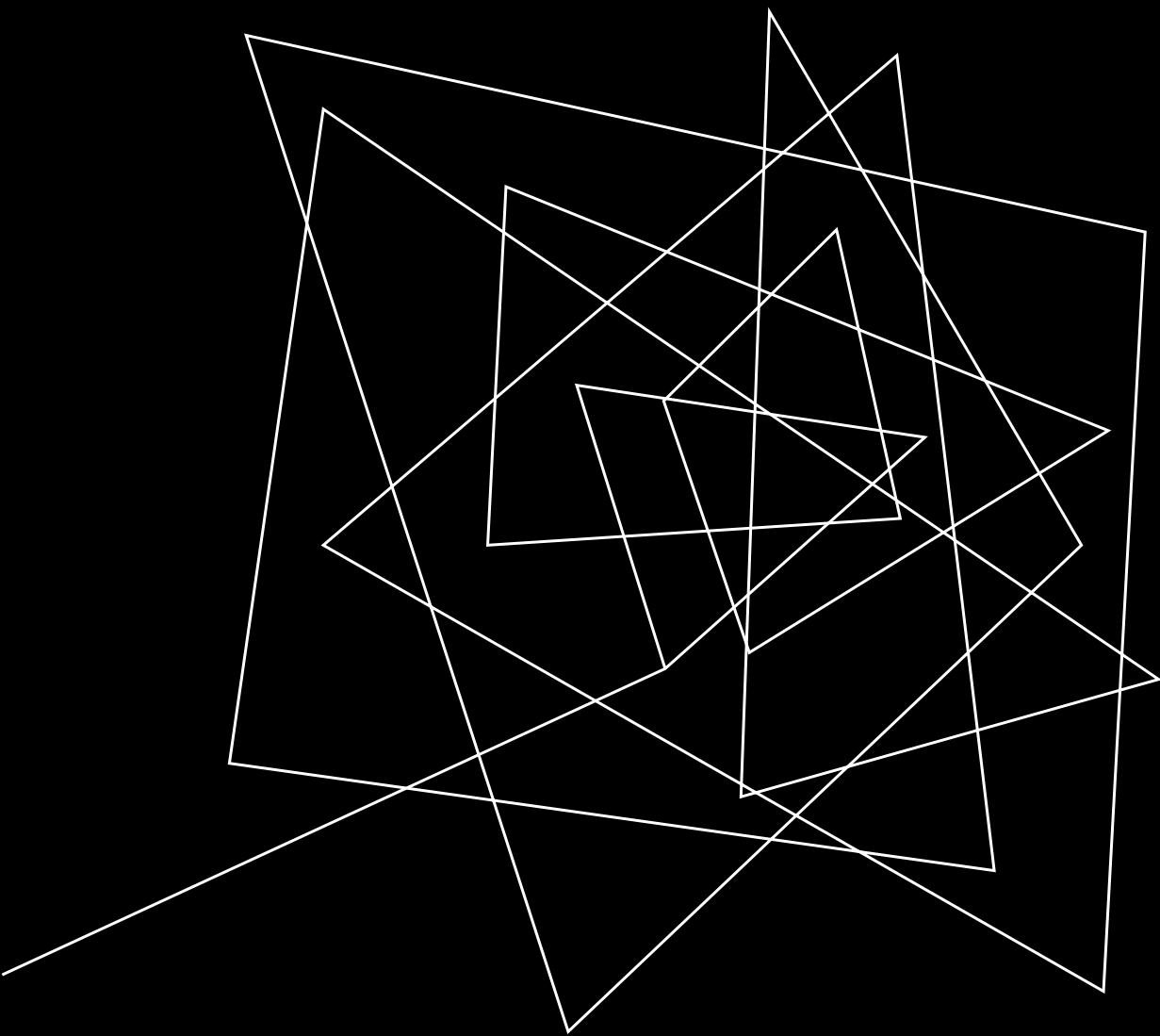
ΣΤΟΧΟΣ 1: Η νοηματοδότηση του αρχαιοελληνικού κειμένου

Μέσα: Τα γραμματοσυντακτικά φαινόμενα ως εργαλεία της διδασκαλίας, ΟΧΙ ως αυτοσκοπός.

ΣΤΟΧΟΣ 2: Η γνώση και η κατανόηση του αρχαιοελληνικού κόσμου

Μέσα: Η εκτενής και ποικίλη επαφή με τα αρχαιοελληνικά κείμενα, η κατανόηση του αξιακού συστήματος του αρχαιοελληνικού κόσμου, η επικαιροποίηση

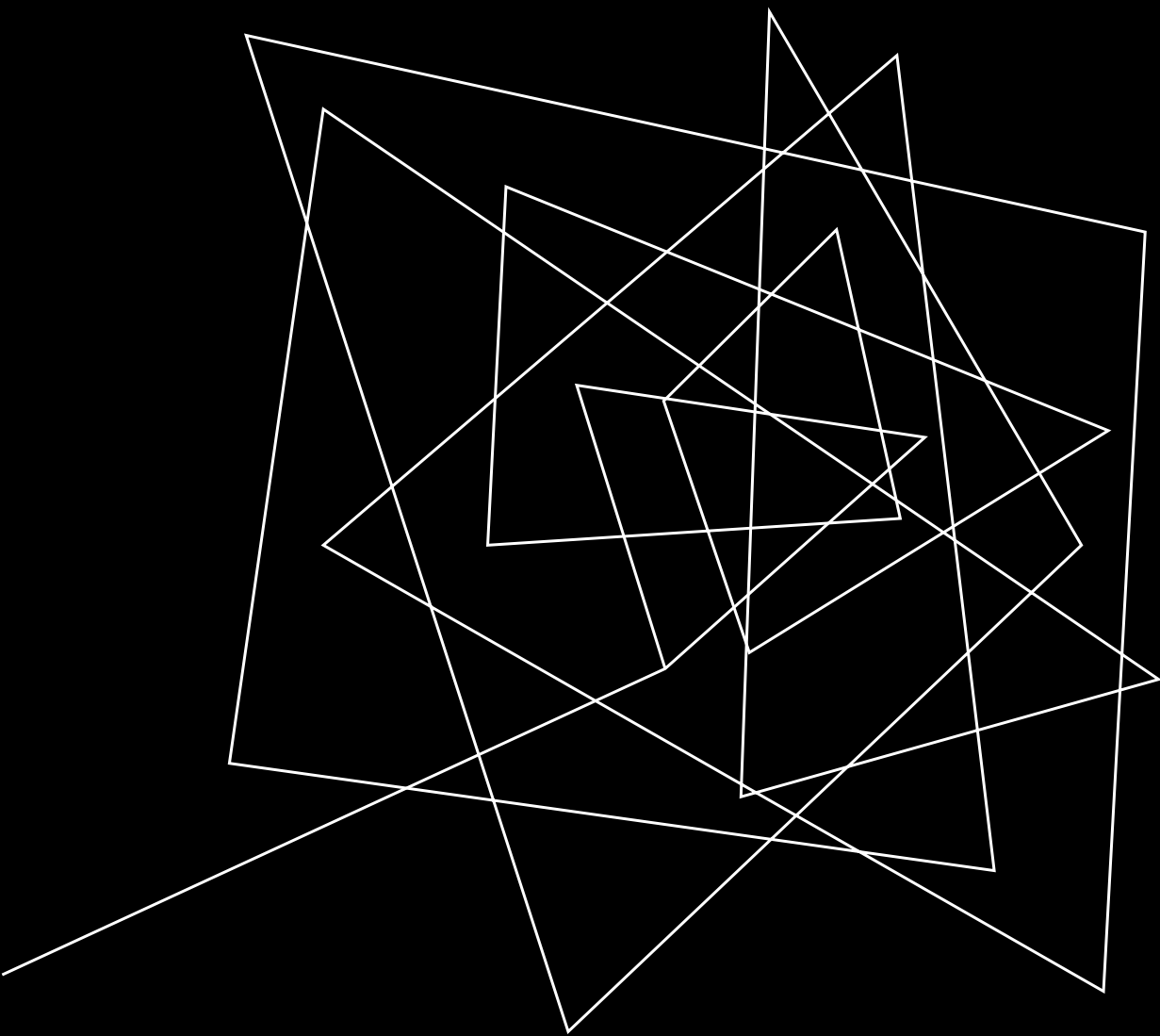
Από τους στόχους στην επιλογή μεθοδολογίας, ΟΧΙ αντίστροφα!

III.
ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ
ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ –
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΓΕΝΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ – ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Α. Επεξεργάζονται το αρχαιοελληνικό κείμενο **σε σχέση με το κειμενικό όλον** και το επικοινωνιακό πλαίσιο παραγωγής του, διακρίνουν κειμενικά χαρακτηριστικά και προσδιορίζουν την ταυτότητα του κειμένου.
- Β. Επεξεργάζονται το κείμενο **ως περιεχόμενο**, εντοπίζουν και διερευνούν κειμενικά στοιχεία και κατανοούν την δομή (συνεκτικότητα) του κειμένου.
- Γ. Επεξεργάζονται το κείμενο **ως μορφή**: λεξιλόγιο, γραμματικά φαινόμενα (μορφολογία και λειτουργικότητα), συντακτικά φαινόμενα (δόμηση του λόγου και λειτουργικότητα).
- Δ. Επεξεργάζονται το κείμενο **ως χώρο συνάντησης αρχαίου και σύγχρονου κόσμου**: Κατανοούν και αποδίδουν το κείμενο στα Νέα Ελληνικά, προσεγγίζουν βιωματικά, κριτικά και διαχρονικά τα στοιχεία του κειμένου, συσχετίζουν γνώσεις, στάσεις και αξίες με τη σύγχρονη πραγματικότητα, προσεγγίζουν διεπιστημονικά/διαθεματικά το κείμενο με αξιοποίηση πολυτροπικού υλικού.

IV.
ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ
ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (1)

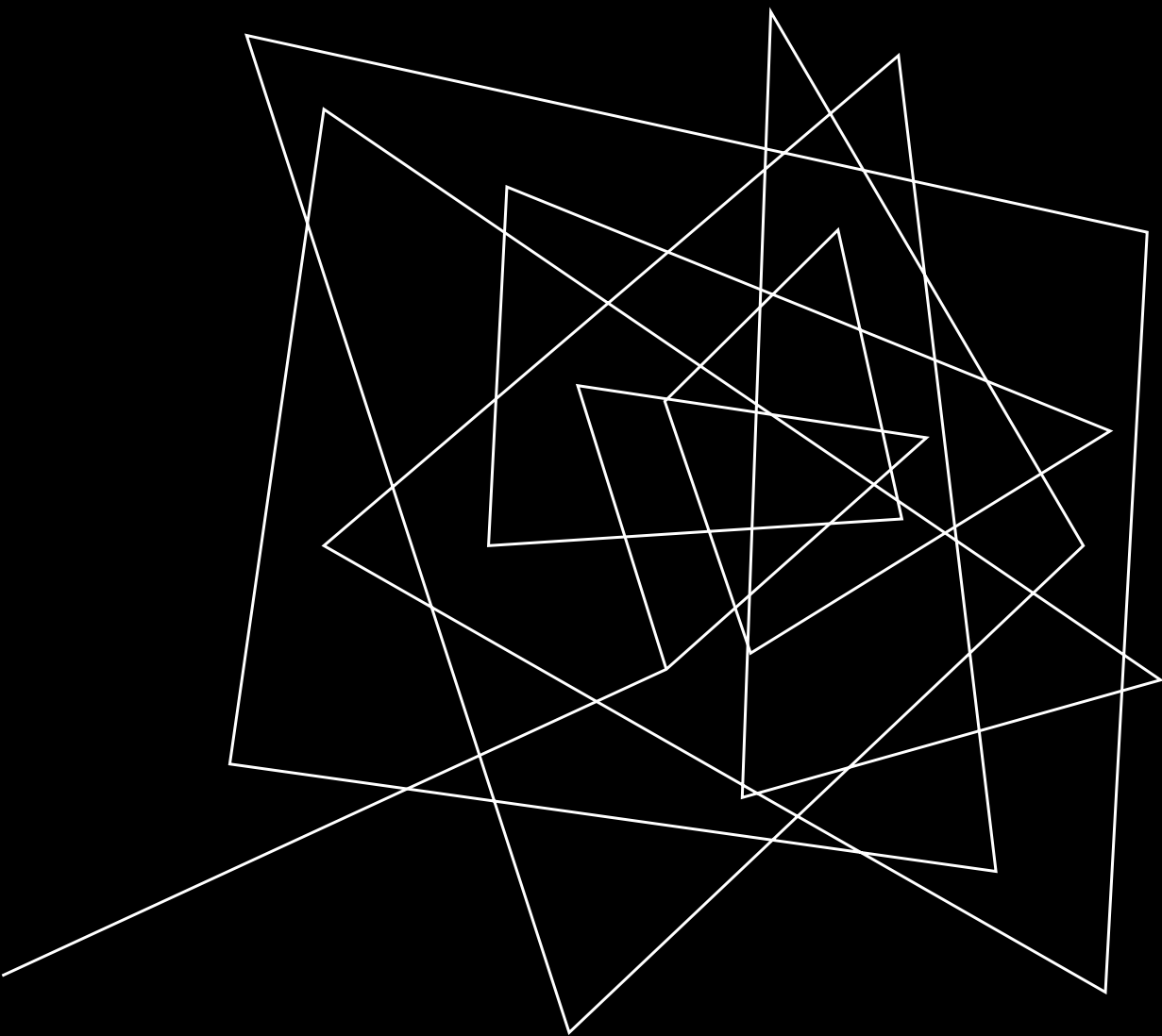
1. Εξέταση του κειμένου **ενταγμένου στο γραμματειακό του είδος και στο ιστορικοκοινωνικό του πλαίσιο**, με τις απαραίτητες σχετικές πληροφορίες.
2. Ορθή, εκφραστική **ανάγνωση** από τον/την εκπαιδευτικό και αξιοποίηση της κατά κώλα γραφής.
3. **Ολιστική και κειμενοκεντρική προσέγγιση**. Η ολιστική προσέγγιση αφορά την ισομερή **συνεξέταση μορφής και περιεχομένου** (γλώσσα και νοήματα), ενώ η κειμενοκεντρική αφορά την κατανόηση του κειμένου **με βάση τις πληροφορίες που δίνει το ίδιο το κείμενο** (και όχι άλλες, εκτός κειμένου).
4. **Τριμερής πορεία όλο-μέρος-όλο**. Ενδεικτικά:
 - Όλο: η συνολική ανάγνωση του κειμένου
 - Μέρος: ενότητες/περίοδοι/κώλα ή τομείς κειμενικής ανάλυσης (γλωσσικός, αισθητικός, πραγματολογικός)
 - Όλο: συνολική αποτίμηση της αξίας και σημασίας του κειμένου, κατανόηση και ερμηνεία του κειμένου.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (2)

5. **Πορεία από τα Νέα Ελληνικά (και την κυπριακή διάλεκτο) στα Αρχαία Ελληνικά**, από το γνωστό και οικείο στο νέο, ώστε να εντοπίζουν και να κατανοούν τις ομοιότητες και διαφορές μεταξύ Αρχαίων και Νέων Ελληνικών.
6. Αξιοποίηση **βασικών βιβλίων αναφοράς** (σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή).
7. **Συστηματική διδασκαλία των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων με βάση το κείμενο/θεματογραφία** και όχι αποπλαισιωμένα.
8. Τα **κατάλληλα κείμενα θεματογραφίας** αξιοποιούνται και για σκοπούς επανάληψης, εμπέδωσης, και εμβάθυνσης των γραμματικών και συντακτικών φαινομένων και καλλιέργεια δεξιοτήτων κατανόησης κειμένου.
9. **Η μετάφραση συνιστά γόνιμη και δημιουργική διαδικασία**, η οποία δείχνει ότι οι μαθητές/μαθήτριες κατανοούν τα κύρια νοήματα του κειμένου καθώς και τα γραμματικά και συντακτικά στοιχεία της γλώσσας (μορφή και περιεχόμενο). Η μετάφραση αντιμετωπίζεται ως στοιχείο που **υποβοηθά την ερμηνεία των κειμένων και όχι ως αυτοσκοπός της διδασκαλίας**· ως διαδικασία που αξιοποιεί το «τι» (περιεχόμενο), «πώς» (λεξιλογικές και γραμματικές επιλογές, εκφραστικά μέσα, ύφος, επικοινωνιακό πλαίσιο, οργάνωση και δομή του λόγου, συνοχή και συνεκτικότητα) και «γιατί» (μηνύματα, αξίες, αντιλήψεις, αρχές) του κειμένου. Αξιοποιούνται: πολλαπλές αποδόσεις/μεταφράσεις, παραγωγή μετάφρασης, κριτική μετάφρασης, διόρθωση μετάφρασης κ.ά.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (3)

10. Συνδυασμός **μαθητοκεντρικών μεθόδων** (διερευνητική, ανακαλυπτική, συνεργατική, επίλυση προβλήματος κ.ά.), επαγωγική μέθοδος, διαθεματικότητα, δημιουργικές δραστηριότητες, πρόκληση ενδιαφέροντος, καλλιέργεια δεξιοτήτων, αξιοποίηση της τεχνολογίας και οτιδήποτε καθιστά τη διαδικασία μάθησης ενεργητική και αποτελεσματική.
11. **Βιωματικότητα και επικαιροποίηση**, ώστε να αναδειχθεί και η χρηστικότητα του μαθήματος.
12. Μελέτη και εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος, επιλογή από τις ενδεικτικές δραστηριότητες που προτείνονται στους ΔΕ/ΔΕ.
13. Τήρηση του προβλεπόμενου προγραμματισμού, ώστε να καλυφθούν ορθά όλες οι ενότητες.
14. Αξιολόγηση: βλ. σχετικές οδηγίες
<https://archm.schools.ac.cy/index.php/el/yliko/axiologisi>.

V.
ΕΠΙ ΜΕΡΟΥΣ
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

ΠΟΙΟΣ Ο ΡΟΛΟΣ ΜΑΣ;

- Εστιάζουμε στην καλλιέργεια δεξιοτήτων, ΟΧΙ στη στείρα αναπαραγωγή γνώσεων
- Λειτουργούμε ως καθοδηγητές στη διαδικασία προσέγγισης του κειμένου
- Λειτουργούμε ως εμπνευστές
- Λειτουργούμε ως συνεργάτες και συνοδοιπόροι

Στόχος να μυήσουμε τους/τις μαθητές/μαθήτριές μας στον
αρχαίο ελληνικό κόσμο.

ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ ΙΑ΄

ΜΙΑ ΝΕΑ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Οι μαθητές/τριες διαβάζουν τις δύο διαφορετικές μεταφράσεις (Σπυρόπουλου / Τατάκη), σημειώνουν **ομοιότητες – διαφορές** και καταλήγουν στο συμπέρασμα πως και οι δύο είναι ορθές. Ωστόσο η πρώτη είναι **πιο ελεύθερη**, ενώ η δεύτερη **πιο πιστή** στο αρχαίο κείμενο. Καταλήγουν στο ότι είναι **πιο ερμηνευτικές μεταφράσεις**, εφόσον αποδίδουν καλύτερα **το ύφος της διήγησης ενός μύθου, το ρητορικό ύφος του λόγου του σοφιστή Πρωταγόρα**. π.χ. «αλλά δεν υπήρχαν ζώα καμιάς ράτσας πάνω στη γη» – «θνητά γένη δεν υπήρχαν»

Είναι καλό να σχολιαστεί και η χρήση **ιστορικού ενεστώτα** (τυποῦσιν - παραιτεῖται) που προσδίδει **ζωντάνια και παραστατικότητα** στη διήγηση του μύθου (**εύχρηστος στα παραμύθια**)

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΠΡΩΤΑΓΟΡΑΣ ΚΕΦ. ΙΑ' (α')	Μτφρ. Η.Σ. Σπυρόπουλος. 1992. <i>Πλάτωνος Πρωταγόρας</i> . Εισαγωγή, κείμενο, μετάφραση, ερμηνευτικά σχόλια. 4η έκδ. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ιδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη).	Μτφρ. Β.Ν. Τατάκης. χ.χ. <i>Πλάτων. Πρωταγόρας</i> . Εισαγωγή, μετάφραση, σχόλια. Αθήνα: Ζαχαρόπουλος.	ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ
Ἦν γάρ ποτε χρόνος, ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν.	Ἦταν κάποτε μια εποχή, που υπήρχαν θεοί, αλλά δεν υπήρχαν ζώα καμιάς ράτσας πάνω στη γη.	Ἦταν κάποτε καιρός που θεοί υπήρχαν, θνητά όμως γένη δεν υπήρχαν.	
ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ γῆς ἔνδον ἐκ γῆς καὶ πυρὸς μείξαντες καὶ τῶν ὅσα πυρὶ καὶ γῇ κεράννυται.	Και όταν ήρθε η ώρα που όρισε και γι αυτά η μοίρα να 'ρθουν στον κόσμο, τα πλάθουν οι θεοί μέσα στη γη από ένα μείγμα που έκαναν από χώμα και φωτιά και απ' ό,τι μπορεί να ενωθεί με χώμα και φωτιά.	Κι όταν ήρθεν ο χρόνος ο ωρισμένος από τη μοίρα για τη γέννηση κι αυτών, τα πλάθουν οι θεοί στα έγκατα της γης από μίγμα γης και φωτιάς, και από όσα ανακατεύονται με γη και φωτιά.	
ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεὶ καὶ Ἐπιμηθεὶ κοσμήσαι τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἐκάστοις ὥς πρέπει.	Λοιπόν, την ώρα που ήταν να τ' ανεβάσουν στο φως του ήλιου, έδωσαν εντολή στον Προμηθέα και τον Επιμηθέα να τα φροντίσουν και να τους μοιράσουν αξιόσυνες, τέτοιες που να ταιριάζουν στο καθένα τους.	Κι όταν ήρθε η ώρα να τα φέρουν στο φως, διέταξαν οι θεοί τον Προμηθέα και τον Επιμηθέα να εφοδιάσουν και να μοιράσουν στο καθένα τους ταιριαστές ιδιότητες.	
Προμηθεὶ δὲ παραιτεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι· νείμαντος δέ μου, ἔφη, ἐπίσκεψαι καὶ οὕτω πείσας νέμει.	Τότε ο Επιμηθέας ζητά από τον Προμηθέα τη χάρη, μόνος του να κάμει τη μοιρασιά: «Κάνω εγώ τη μοιρασιά, του είπε, κι εσύ έρχεσαι	Ο Επιμηθεύς ζητά τότε από τον Προμηθέα να τον αφήση να κάμη αυτός τη διανομή. Κι άμα, είπε, εγώ τελειώσω,	

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Για κάθε περίοδο λόγου ο/η εκπαιδευτικός επιλέγει τα σημεία εκείνα που ο ίδιος/α θεωρεί σημαντικά ώστε να δώσει την απαραίτητη έμφαση. Αυτά παρουσιάζουν ενδιαφέρον από πλευράς **γραμματικής, σύνταξης, λεξιλογίου και περιεχομένου.**

Παραδείγματα:

Γραμματική: Αναγνώριση επιλεγμένων ρηματικών και ονοματικών τύπων π.χ. **συνηρημένα ρήματα** «τυποῦσιν», **εις – μι** «κεράννυται», **τρίτοκλιτα ουσιαστικά** π.χ. «γένος», «δύναμις» κ.α.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Συντακτικό:

Στην αρχή του κεφαλαίου προσφέρεται η καλύτερη κατανόηση των **δευτερευουσών χρονικών προτάσεων** και της διάκρισης των **χρονικών βαθμίδων**. Ο/Η εκπαιδευτικός προτρέπει τους/τις μαθητές/τριες να βρουν τα αντίστοιχα χωρία από τα νέα στα αρχαία με σκοπό να αντιληφθούν πότε επιλέγει ο συγγραφέας να εισάγει την πρόταση με **ὅτε (σύγχρονο)** π.χ. *«ὅτε θεοὶ μὲν ἦσαν, θνητὰ δὲ γένη οὐκ ἦν»* και πότε με **ἐπειδὴ (προτερόχρονο)** π.χ. *«ἐπειδὴ δὲ καὶ τούτοις χρόνος ἦλθεν εἰμαρμένος γενέσεως, τυποῦσιν αὐτὰ θεοὶ.»*

Άλλο παράδειγμα είναι οι **μετοχές** π.χ. *«ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις·»* (διαπιστώνουν ότι μεταφράζεται **ξόδεψε χωρίς να το πάρει είδηση**). Με αυτό το παράδειγμα γίνεται υπενθύμιση των ρημάτων που συντάσσονται με κατηγορηματική μετοχή (τυγχάνω, φαίνομαι, λανθάνω) και πως μπορούν να μεταφραστούν ως επιρρήματα, ενώ οι μετοχές ως ρήματα.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λεξιλόγιο:

- α) **συνώνυμες** λέξεις μέσα στο κείμενο π.χ. *κεράννυμι = μείγνυμι*
- β) **παραγωγή** λέξεων στα νέα ελληνικά π.χ. *κράμα, ανάμειξη, μείγμα..., / βορά από το ρ. βιβρώσκω, η βρώση και η πόση, τα βρώσιμα αγαθά, τα σαρκοβόρα ζώα*
- γ) **διαφοροποίηση της σημασίας** της λέξης στα νέα ελληνικά π.χ. *παραιτεῖται: στα αρχαία σημαίνει «ζητά», ενώ σήμερα σημαίνει «τη διακοπή από την εργασία»*
- δ) αρχαίες λέξεις που διατηρούνται στην **κυπριακή διάλεκτο**, όπως το κυπριακό *ανυπόλητος από το ἀνυπόδητος.*

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Περιεχόμενο:

Είναι καλό να σταθούμε ιδιαίτερα στο περιεχόμενο. Έχει αρκετό ενδιαφέρον το συγκεκριμένο κεφάλαιο από πλευράς περιεχομένου!

Η έναρξη του μύθου θυμίζει την τυπική έναρξη παραμυθιού, το «*Μια φορά κι έναν καιρό*».

Ο μύθος του Πρωταγόρα που αφορά στη δημιουργία του κόσμου μπορεί να συγκριθεί με την «*Παλαιά Διαθήκη*» αλλά και με τη «*Θεογονία*» του Ησιόδου. Οι μαθητές/τριες διαπιστώνουν ότι η δημιουργία του κόσμου είναι ένα διαχρονικό θέμα που προβληματίζει τον άνθρωπο σε κάθε εποχή. Ακόμη παρατηρούν ότι δίνεται έμφαση όχι στους θεούς αλλά στον άνθρωπο και στην ανθρωποκεντρική προσέγγιση των σοφιστών «*Πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος*» .

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο ρόλος της ειμαρμένης *«χρόνος ἤλθεν εἰμαρμένος»*.

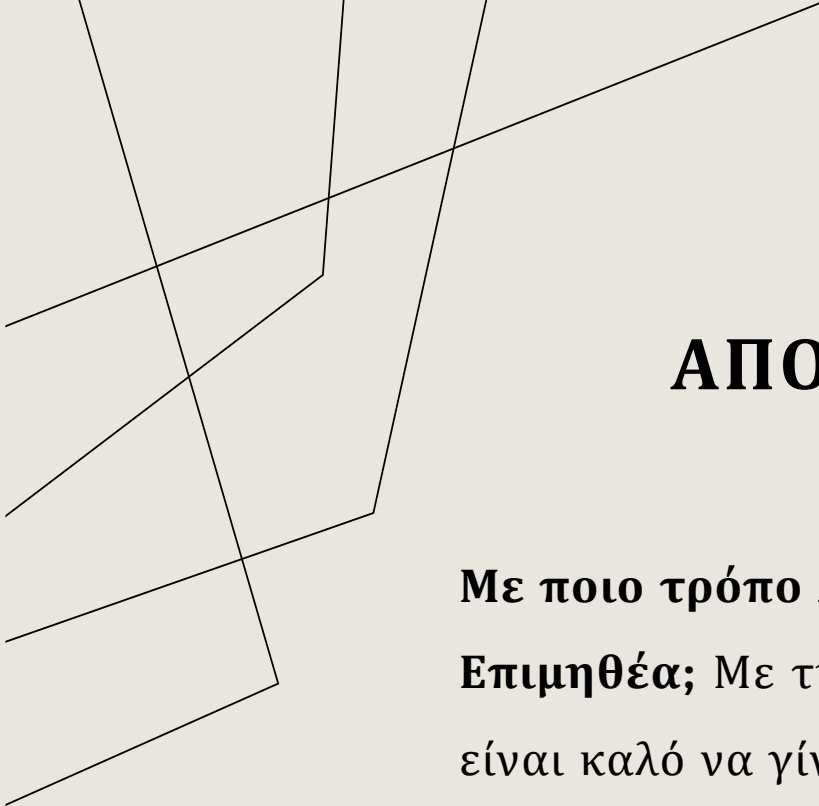
Οι **κοσμολογικές αντιλήψεις** που φαίνεται να ακολουθεί ο Πρωταγόρας π.χ. **«γῆς ἔνδον»**: αντίληψη για τη γη ως μητέρα στα σπλάχνα της οποίας δημιουργούνται οι νέοι οργανισμοί και η αντίληψη του **αυτοχθονισμού** – πεποίθηση ότι ορισμένες φυλές ξεφύτρωσαν από τη γη αυτή που ύστερα έκαναν πατρίδα τους – σήμερα λέμε **αυτόχθονες κάτοικοι**.

«ὅσα πυρὶ καὶ γῇ κεράννυται» = φαίνεται να ακολουθεί τον Εμπεδοκλή και τους Προσωκρατικούς για τα στοιχεία με τα οποία δημιουργούνται τα θνητά όντα (**ἄήρ και ὕδωρ**)

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η σχέση Προμηθέα και Επιμηθέα και η σημασία των ονομάτων τους, που δεν είναι καθόλου τυχαία!

«εἰς σωτηρίαν»: Ο Πρωταγόρας αναφέρεται στη σωτηρία των διαφόρων ειδών του ζωικού βασιλείου (και του ανθρώπου) δηλώνοντας τους τρόπους με τους οποίους αποφεύγεται η εξαφάνισή τους. **Η λογική της σωτηρίας των ειδών θυμίζει σύγχρονες οικολογικές αρχές** όπως η βιοποικιλότητα, ο νόμος της αναπλήρωσης, αρχή που ισχύει στη φύση, π.χ. μια αδυναμία ενός ζώου αναπληρώνεται από μία ικανότητα. Κάθε ζώο πλάστηκε για έναν σκοπό.

ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Με ποιο τρόπο λύνει ο Προμηθέας το πρόβλημα που δημιούργησε η κατανομή του Επιμηθέα; Με την κλοπή «*Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί*». Εδώ είναι καλό να γίνει συσχετισμός και με το ότι ο Πρωταγόρας αναφέρεται στον άνθρωπο γενικά, **χωρίς διακρίσεις** καταγωγής, τάξης κ.ο.κ. Αυτό δείχνει ότι οι σοφιστές δεν διαχώριζαν τους ανθρώπους, ήταν πρωτοπόροι της εποχής, διακήρυσσαν την ενότητα των ανθρώπων κατά των κοινωνικών και φυλετικών διακρίσεων.

Ο συμβολισμός της κλοπής της φωτιάς από τον Προμηθέα ενισχύει την ορθολογική πίστη ότι ο άνθρωπος μπορεί με τη γνώση να κυριαρχήσει πάνω στη φύση, να την αλλάξει. «*Πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος*» (Πρωταγόρας).

Αναφορά στη γνωστή **τιμωρία** του Προμηθέα από τους Θεούς.

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΌΣ

Δεν ζητούμε από τους/τις μαθητές/τριες να βγάλουν δική τους μετάφραση. Για σκοπούς εξέτασης δίνεται η μετάφραση του Υπουργείου.

Ο παλμός των μαθητών/τριών μου όταν διδάσκω το ΙΑ΄ με αυτή τη μέθοδο είναι και (περισσότερο) θετικός και αρνητικός. Οι μαθητές/τριες που δυσκολεύονται στη γραμματική και στο συντακτικό προτιμούν αυτή τη μεθοδολογική προσέγγιση. Κατανοούν καλύτερα τη μετάφραση, τα συντακτικά φαινόμενα και το περιεχόμενο. Οι μαθητές/τριες που δεν δυσκολεύονται προτιμούν την παραδοσιακή μέθοδο. Υπάρχει και μερίδα μαθητών/τριών που προτιμούν και τους δύο τρόπους. Οι περισσότεροι όμως προτιμούν τη νέα μέθοδο. Την βρίσκουν πιο ενδιαφέρουσα, ενώ την προηγούμενη πιο ανιαρή.

Κάποιοι λένε «ήταν ωραίο το μάθημα», αλλά προτιμούμε την παραδοσιακή μέθοδο (γιατί αισθάνονται περισσότερη ασφάλεια).

ΑΝΑΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Η δική μου άποψη είναι ότι το μάθημα γίνεται πιο ενδιαφέρον με αυτή τη μέθοδο. Συμμετέχουν με μεγαλύτερη ευκολία και οι πιο αδύνατοι, κατανοούν ευκολότερα τη δομή της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και μαθαίνουν να ξεκλειδώνουν το κείμενο.

Αισθάνονται χαρά, την οποία εισπράττω.

Αρνητικό θεωρώ το ότι είναι αρκετά χρονοβόρο. Ωστόσο μπορεί κανείς να το διαχειριστεί, αρκεί να κάνει επιλογή των σημείων στα οποία θα δώσει έμφαση.

Δεν προσφέρεται η νέα μέθοδος για όλα τα κεφάλαια. Προσφέρεται σε αυτά που έχουν περισσότερο ενδιαφέρον ως προς το περιεχόμενο.

Είναι ωραίο να ξεφεύγουμε από τα τετριμμένα γιατί έτσι αλλάζει προς το καλύτερο και η δική μας διάθεση.

Abstract geometric lines in white on a black background, forming various polygons and intersecting lines on the left side of the slide.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ